

Widenskabsmænd; men var det da ikke godt, om der her kunde blive gjort en lille Undtagelse? — Forslaget under Nr. 43 har jeg tilladt mig at tiltræde, men efter de foreliggende Forhold ønsker jeg ikke mere at stemme derfor. Den ærede Minister har ment at indkomme Thingets Ønsker ved at stille dette Forslag, og jeg havde ogsaa troet, at han var kommen dermed af denne Grund; men da vi aldeles ikke have faaet videre Oplysning om, hvortil Bølsbet skal bruges, og da der i det Hele taget er faa liden Overensstemmelse imellem den ærede Minister og Thinget, vil jeg ikke længere være Forslagsstiller her og skal erklære, at jeg stemmer imod dette Forslag. — Jeg kommer derefter til de separate Fonds. Jeg veed ikke, hvorledes det gaar til, at den ærede Minister har stillet sig saaledes, som han har; jeg kan ikke tænke mig, at det egentlig har været ham om at gjøre at stille sig aldeles sjældntlig overfor dette Thing — det kan jeg ikke tænke mig, da han ellers er af en saa indkomende Natur — men den ærede Minister maa aldeles ikke vide, hvad der er Mærket til, at man i de senere Aar med større og større Strengthed har holdt paa, at hver af disse Fonds skulde være de derpaa hvilende Udgifter. Dersom den ærede Minister havde verdigt de Bemærkninger, som findes i Betænkningen til § 21, første Punkt, nogen Opmærksomhed, vilde han deri finde Gaadens Nøgle. Man har i en Række af Aar — idetmindste i de sidste 20 Aar — henstillet, at disse Fonds skulde inddrages, og der har været fremsat Ønske om, at alle disse Forhold skulde underkastes en mere gjennemgaaende Undersøgelse, for at der kunde stiftes et tidsvarende Lovbud med Hensyn til disse store Midler. I Finantsudvalgets Bemærkninger i Betænkningen under Nr. 94 staar der udtrykkelig: „at det maa anses for i høi Grad ønskelig, at de separate Fonds ophæves og deres Midler inddrages i Statskassen, dog at den Del af disse Midler, som har privat Oprindelse, holdes sondret for sig, og at det, hvis Regjeringen ikke tager Sagen i sin Haand, maa forventes, at Folkethinget vil nedsette en parlamentarisk Kommission til Undersøgelse saavel af disse Forhold som overhovedet af, hvorledes de Midler, der bevilges til Videnskabeligheds og Folkeoplysnings Fremme, kunne finde den for Diemebet bedst mulige Anvendelse.“ Jeg har ikke hørt den ærede Minister udtale sig om, hvorledes han stiller sig til denne Henstilling til ham. Dersom den ærede Minister vil følge denne Henstilling, dersom Regjeringen vil tage denne Sag i sin Haand og lade alle disse Forhold underkaste en grundig Behandling og i den Henseende vil søge Støtte ogsaa hos Folkerepresentationen, antager jeg, at den hele Sag lettelig vilde kunne jevnes; og at man som midlertidig Foranstaltning, meget godt kunde gaa ind paa at lade den ene af disse Fonds hjælpe den anden, ligesom man før har gjort; Kommunitetet kunde

f. Ex. have hjulpet Universitetet med Hensyn til Anlægget af botanisk Have eller andet lignende. Jeg kan godt tænke mig, at noget Saadant kunde være blevet Resultatet; men, naar der ikke siges noget fra Ministerens Side herom, hvortil der fremsættes en Række Forslag, som gaa ud paa med Magt, om jeg saa maa sige, at vise os tilbage fra hele den Retning, som mange Mænd have fulgt igjennem hele den Tid, vi have haft Folkerepresentation — og det har været Mænd, som have nydt den største Anseelse i vort Land —, saa forekommer det mig, at den ærede Minister ikke kan vente, at dette Thing, og navnlig dets Flertal, som har udtalt dette Ønske, skulde gaa ind paa hans Forslag. I Diebliffet er der ikke noget Videre ved denne Sag at gjøre; men jeg vil dog tillade mig at henlede den ærede Ministers Opmærksomhed paa, at der er en Fremgangsmaade, en Vej, ad hvilken han kan komme til sine Ønskers Maa; men ad den Vej, han gaar, haaber jeg ikke, han vil naae det. Den ærede Minister staar paa det fuldstændig gammelbuds Standpunkt, at han betragter Universitetet og den polytekniske Læveanstalt som juridiske Personer, der have en selvstændig Tilværelse overfor Staten, og at man fra Regjeringens Side bør gaa ud paa at søge at bevare Midlerne for enhver af disse Institutioner til de Diemed, hvortil de hidtil have været henlagte. Dette er en Betragtning, som jeg nok veed, deles af Konsistorium og af de Korporationer, som have med disse Fonds at bestille; men jeg tror ikke, at dette Things Flertal, som ikke hører med til disse privilegerede Spænder og disse privilegerede Anstalter, i det Hele taget har nogen særlig Interesse derfor. Man har blot en almindelig Statsinteresse derfor, og man har derfor ikke kunnet gaa ind paa denne gammelbuds Betragtning. — Jeg skal iøvrigt ikke gjennemgaa alle disse Forslag — det har jo den ærede Udsøger gjort —, men jeg har kun villet udtale en almindelig Betragtning om disse Forslags Natur. Jeg skal dog endnu tilføje et Par Ord angaaende de Tilskud til Realskolerne, som man nu har ønsket at henlægge under de lærde Skolers Konti. Nogle af dem ere opførte under Sorø Mademi, og nogle vil man nu have opført under de lærde Skoler. Jeg tænker mig, at de, der have villet dette, i den Henseende have taget et vist Hensyn til, hvad der tidligere er sket, og hvorledes de Midler bleve tilveiebragte, der nu findes under de lærde Skolers Indtægter. Det er en bekendt Sag, at der i tidligere Tider var en Mængde smaa latinske Skoler omkring i de smaa Byer, især i de ældre Byer; men da man indrettede de store latinske Skoler af Hensyn til, at man vilde forberede en kraftigere Undervisning for Embedsstanden, fradrog man de mindre Skoler Høgen og lod disse gaa ind i Skolefonden, der benyttes til at støtte de tilbageblivende Skoler. Naar man nu overvejer, at de gammelbuds Latinske skoler vare